

DRŽAVNA PRVENSTVA U 1958

ATLETSKI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Na pojedinačnom prvenstvu mogli su učestvovati svi atletičari i atletičarke koji su se prethodno takmičili na sreskim odnosno republičkim prvenstvima, kao i predstavnici JNA i STV Partizana.

Pojedinačno seniorsko prvenstvo za muškarce i žene održano je od 25 do 27 jula u Beogradu.

Državni prvaci u muškoj konkurenciji su: 100 m Stanko Lorger (Kladivar — Celje) 10,5 sek.; 200 m Srđan Savić (Crvena zvezda — Beograd) 22,1 sek.; 400 m Viktor Šnajder (Mladost — Zagreb) 48,1 sek.; 800 m Petar Nalović (Partizan — Beograd) 1:55,5 min.; 1.500 m Joško Murat (Dinamo — Zagreb) 3:45,9 min.; 5.000 m Drago Štrifot (Partizan — Beograd) 14:25,5 min.; 10.000 m Franjo Mihalčić (Partizan — Beograd) 30:18,4 min.; 110 m s preponama Stanko Lorger (Kladivar — Celje) 14,5 sek.; 400 m s preponama Aleksandar Vucelić (Mladost — Zagreb) 55,9 sek.; 3.000 m sa preprekama Franc Hafner (ŽAK — Ljubljana) 9:10,4 min.; skok uvis Vlado Marjanović (Partizan — Beograd) 195 sm; skok s motkom Roman Lešek (Kladivar — Celje) 435 sm; skok udalj Branko Miler (Mladost — Zagreb) 741 sm; troskok Radoslav Jocić (Partizan — Beograd) 14,75 m; bacanje kugle Drago Škiljević (Partizan — Beograd) 15,65 m; bacanje diska Dako Radošević (Sarajevo — Sarajevo) 51,16 m; bacanje koplja Jože Kopitar (Kladivar — Celje) 60,16 m; bacanje kladiva Zvonko Bezjak (Dinamo — Zagreb) 63,55 m; štafeta 4×100 m Crvena zvezda — Beograd 42,0 sek.; štafeta 4×400 m Partizan — Beograd 3:24,3 min.; desetboj Jože Brodnik (Kladivar — Celje) 6.361 bod.

Državni prvaci u ženskoj konkurenciji su: 100 m Olga Šikovec (Kladivar — Celje) 12,1 sek.; 200 m Olga Šikovec (Kladivar — Celje) 25,2 sek.; 400 m Milica Rajkov (Crvena zvezda — Beograd) 58,7 sek.; 800 m Milica Rajkov (Crvena zvezda — Beograd) 2:18,9 min.; 80 m s preponama Milka Babović (Mladost — Zagreb) 11,7 sek.; skok uvis Olga Gere (Vojvodina — Novi Sad) 163 sm; skok udalj Draga Stamejčić (Odred — Ljubljana) 553 sm; bacanje kugle Milena Usenik (Odred — Ljubljana) 14,67 m; bacanje diska Đurđa Borovec (Sloboda — Varaždin) 43,28 m; bacanje koplja Cmiljka Kalušević (Crvena zvezda — Beograd) 47,57 m; štafeta 4×100 m Crvena zvezda — Beograd 50,4 sek.; petoboj Draga Stamejčić (Odred — Ljubljana) 4.223 boda.

Ekipno prvenstvo održano je u dva kola i finalnom delu. U prva dva kola mogle su učestvovati sve prijavljene ekipe, a šest klubova, koji su u prethodnim kolima prikupili najviše bodova, takmičilo se u finalu. Finalni deo ekipnog prvenstva za muškarce održan je u Celju, a za žene u Zagrebu, oba 27 i 28 septembra.

Plasman u muškoj konkurenciji: 1. Partizan — Beograd 36.188 bodova; 2. Crvena zvezda — Beograd 34.226 bodova; 3. Kladivar — Celje 32.388 bodova; 4. Mladost — Zagreb 29.906 bodova; 5. ŽAK — Ljubljana 29.847 bodova; 6. Spartak — Subotica 27.560 bodova.

Plasman u ženskoj konkurenciji: 1. Odred — Ljubljana 15.637 bodova; 2. Crvena zvezda — Beograd 15.225 bodova; 3. Mladost — Zagreb 14.093 boda; 4. Kladivar — Celje 13.335 bodova; 5. Sloboda — Varaždin 12.119 bodova; 6. ŽAK — Ljubljana 11.506 bodova.

AUTO-MOTO SAVEZ JUGOSLAVIJE

Za državno prvenstvo u ocensko-terenskoj vožnji održane su tri trke: »Dan mladosti« (25 maja) od Sarajeva preko Višegrada i Titovog Uzica do Beograda; »Kroz Crnu Goru« (12 i 13 jula) od Titograda preko Danilovgrada, Šavnika, Žabljaka, Mosta na Lever Tari, Mojkovca, Kolašina, Mateševa, Lijeve Reke, Bičole do Titograda; »Niz Makedonija« (16 i 17 avgusta) od Skopja preko Mavrova, Struge, Ohrida, Bitole, Titovog Veleša do Skopja. Na ovim trkama mogle su učestvovati republičke i društvene ekipe.

Državni prvak je Dragomir Čejović (Crna Gora) na NSU, a ekipni Crna Gora.

BICIKLISTIČKI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Pojedinačno prvenstvo u drumskoj vožnji održano je u tri trke: Zagreb — Varaždin — Petrijanec — Zagreb u dužini od 170 km (1 juna), Ljubljana — Ajdovščina — Pistoja — Ljubljana u dužini od 170 km (20 jula) i Beograd — Požarevac — Beograd u dužini od 160 km (27 septembra). Po redosledu dolaska takmičari su dobijali bodove, a na osnovu zbira bodova iz sve tri trke proglašen je pobednik.

Pojedinačni državni prvak je Nevio Valčić (Pula — Pula).

Ekipno prvenstvo u drumskoj vožnji održano je 29 septembra na stazi Beograd — Mladenovac — Beograd, dugoj 102 km. U ekipnom takmičenju, svaka ekipa mora imati pet vozača, od kojih trojica moraju stići na cilj. Ekipni prvak se određuje na osnovu zbira bodova prvoplasirane trojice takmičara iz kluba.

Ekipni prvak je Partizan — Beograd, a posle njega su se plasirali Pula — Pula, Radnički — Kragujevac, Odred — Ljubljana i Spartak — Subotica.

Na prvenstvu na pisti, održanom 16 juna u Beogradu, mogli su učestvovati svi prijavljeni takmičari.

Pojedinačni prvaci su: u trci na 1.000 m sa 200 m sprinta Božidar Cvejin (Beograd — Beograd) 14,3 sek.; u trci na 1.000 m na vreme Božidar Cvejin — 1:23,6 min.; u trci na 4.000 m Božidar Cvejin — 5:46,7 min.; u ekipnom plasmanu u trci na 4.000 m prvo mesto je osvojio Partizan — Beograd ispred Avale — Beograd.

BOKSERSKI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Na pojedinačnom prvenstvu, održanom od 1 do 3 avgusta u Beogradu, učestvovala su po četiri takmičara u svakoj kategoriji. U svakoj kategoriji učestvovala su po dva takmičara iz Srbije, po jedan iz Hrvatske, a po jednog takmičara davali su zajedno Slovenija, Bosna i Hercegovina, Makedonija i Crna Gora, i to na osnovu prethodnih borbi. Parovi za polufinale određivani su žrebom.

Prvaci po kategorijama su: muva Stevan Paljić (Partizan — Beograd); bantam Miodrag Mitrović (Partizan — Beograd); perolaka Nikodije Stojanović (Radnički — Kragujevac); laka Milomir Lazarević (Radnički — Kragujevac); poluvelter Ilija Lukić (Radnički — Šabac); velter Tomislav Kelava (Radnički — Niš); polusrednja Miodrag Stojanović (14 oktobar — Kruševac); srednja Dragoslav Jakovljević (Radnički — Kragujevac); poluteška Branislav Davidović (Sloboda — Tuzla); teška Obrad Sretenović (Dinamo — Pančevo).

U finalu ekipnog prvenstva Partizan — Beograd pobeđio je Lokomotivu — Zagreb — 9:9 (u Zagrebu 11 januara 1959) i 16:4 (u Beogradu 25 januara 1959) i tako postao ekipni prvak.

BRODARSKI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Jedrenje

Na prvenstvima u svim klasama mogli su učestvovati svi prijavljeni takmičari.

Prvenstvo u klasi Šljuka održano je od 4 do 7 jula u Lovranu, a prvak je Anton Grego (Galeb — Rijeka).

Prvenstvo u klasi Zvezda održano je od 24 do 29 maja u Splitu, a prvak je Stanko Nišević (Mosor — Trogir).

Prvenstva u klasama Jola 22 m² i Olimpiska jola održana su od 15 do 21 avgusta na Paliću. Prvaci su: u Joli 22 m² Đorđe Srdjanović (Sava — Beograd), a u Olimpiskoj joli Radivoj Čurčić (Mornar — Novi Sad).

Prvenstva u klasama Dragon, L-5, R-5,5, Finska jola i Omladinac održana su od 16 do 20 avgusta u Splitu. Prvaci po klasama su: Dragon — Petar Vicić (Split — Split), L-5 — Branko Širola (Labud — Split), R-5,5 — Kuzman Zuvela (Mornar — Split), Finska jola — Tonko Pišević (Mornar — Split), Omladinac — Petar Marušić (Mornar — Split).

Kajak

Na prvenstvima mogli su učestvovati svi članovi majstorskog razreda. Ova kategorija se postiže na osnovu rezultata na raznim takmičenjima.

Prvenstvo na divljim vodama održano je od 19 do 21 septembra u Mostaru. Prvaci države su: u spustu F-1 Pavel Bone (Nova Gorica — Nova Gorica), a ekipni Trepča — Kosovska Mitrovica; u slalomu C-1 Borut Justin (Ljubljansko brodersko društvo), a ekipni Ljubljansko brodersko društvo; u slalomu C-2 Natan Bernot — Dare Bernot (Ljubljansko brodersko društvo), a ekipni Ljubljansko brodersko društvo.

Prvenstvo na mirnim vodama održano je od 30 avgusta do 1 septembra u Beogradu. Prvaci države su: K-1 500 m Josip Lipokatić (Sidro — Maribor); K-2 500 m Tot — Ivanov (Borovo — Borovo); K-1 4×500 m M. Kerčev — N. Kerčev — Todorović — Desančić (Jugoslovensko rečno brodarstvo — Beograd); K-1 1.000 m Staniša Petrović (Brodograditelj — Beograd); K-2 1.000 m Tot — Ivanov (Borovo — Borovo); K-4 1.000 m Bajić — Jovanović — Sluga — Gradiški (Ivo Lola Ribar — Zemun); K-1 10.000 m Josip Lipokatić (Sidro — Maribor); K-2 10.000 m Tot — Ivanov (Borovo — Borovo); K-4 10.000 m Delić — Baluković — Imrek — Željezić (Hariz Suljić — Brčko). U kanou državni prvaci su: C-1 1.000 m Krno Lipnicki (1 maj — Belišće); C-2 1.000 m Holjevac — Lipnicki (1 maj — Belišće); C-1 10.000 m Ivica Grginac (1 maj — Belišće); C-2 10.000 m Holjevac — Lipnicki (1 maj — Belišće); žene: K-1 500 m Slobodanka Zorić (Jugoslovensko rečno brodarstvo — Beograd); K-2 500 m Legeza — Peter (Jugoslovensko rečno brodarstvo — Beograd); K-1 4×500 m Legeza — Kušet — Peter — Zorić (Jugoslovensko rečno brodarstvo — Beograd).

FUDBALSKI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Prvenstvo je održano po liga sistemu. Jesenji deo prvenstva se igrao od 11 avgusta do 15 decembra 1957, a prolećni deo od 16 februara do 27 aprila 1958. Iz lige su ispala dva poslednja kluba, a jedanaesti i dvanaesti igrali su kvalifikacije za ostanak u ligi sa prvacima zona. Pošto su deseti i jedanaesti klub imali isti broj bodova i isti količnik, odigrali su dve međusobne utakmice i pobednik (Budućnost) je ostao u ligi, a pobeđeni (Split) je igrao kvalifikacije za ostanak u ligi.

Plasman: 1. Dinamo — Zagreb 37 bodova; 2. Partizan — Beograd 33 boda; 3. Radnički — Beograd 28 bodova (gol-razlika 50:38); 4. Crvena zvezda — Beograd 28 bodova (gol-razlika 45:38); 5. Vojvodina Novi Sad 27 bodova; 6. Velež — Mostar 26 bodova (gol-razlika 40:42); 7. Vardar — Skopje 26 bodova (gol-razlika 30:44); 8. Železničar — Sarajevo 25 bodova (gol-razlika 47:44); 9. Hajduk — Split 25 bodova (gol-razlika 42:43); 10. Budućnost — Titograd 25 bodova (gol-razlika 30:36); 11. Split — Split 25 bodova (gol-razlika 35:42); 12. Spartak — Subotica 24 boda; 13. Beograd — Beograd 20 bodova; 14. Zagreb — Zagreb 15 bodova.

Takmičenje za Fudbalski kup Jugoslavije održano je po kup sistemu (tj. tim koji izgubi utakmicu nema pravo da se dalje takmiči), a parovi za svako kolo su izvlačeni žrebom. Prve utakmice su igrane u okviru potsaveza, a članovi I i II savezne lige uključili su se u takmičenje u šesnaestini finala. U takmičenju za kup učestvovalo je 1.677 ekipa. U finalnoj utakmici, održanoj 29 novembra u Beogradu, Crvena zvezda — Beograd pobeđila je Velež — Mostar sa 4:0 i tako osvojila prelazni pehar predsednika Republike Josipa Broza Tita.

KONJIČKI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Na državnom prvenstvu u dresuri mogli su učestvovati prvaci republika, ergela, JNA i konjičkih jedinica Narodne milicije. Prvenstvo je održano 14. septembra u Subotici. Državni prvak je Alfonz Pečovnik (Kobilarna Lipica — Slovenija) na konju Siglavy Thais.

KOŠARKAŠKI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Državno prvenstvo za muškarce je održano po liga sistemu. Prolećni deo prvenstva se igrao od 26. aprila do 29. juna, a jesenji od 17. avgusta do 5. oktobra. Iz lige ispadaju dva poslednja kluba i vraćaju se u republička takmičenja, a umesto njih u ligu ulaze prvaci kvalifikacionih takmičenja u dve zone: istočnoj — predstavnici Srbije, Makedonije i Crne Gore i zapadnoj — predstavnici Hrvatske, Slovenije i Bosne i Hercegovine.

Plasman: 1. Beograd — Beograd 32 boda; 2. Olimpija — Ljubljana 26 bodova; 3. Crvena zvezda — Beograd 22 boda; 4. Zadar — Zadar 20 bodova (koš-razlika 1.429:1.423); 5. Ljubljana — Ljubljana 20 bodova (koš-razlika 1.240:1.274); 6. Partizan — Beograd 17 bodova; 7. Proleter — Zrenjanin 14 bodova; 8. Lokomotiva — Zagreb 12 bodova; 9. Radnički — Beograd 8 bodova; 10. Jugomontaža — Zagreb 7 bodova.

Državno prvenstvo za žene je održano po liga sistemu. Prolećni deo prvenstva se igrao od 8. juna do 6. jula, a jesenji od 31. avgusta do 9. oktobra. Iz lige ispadaju dve poslednje ekipe, umesto kojih u ligu ulaze dve prvoplasirane ekipe sa turnira prvaka republika.

Plasman: 1. Crvena zvezda — Beograd 28 bodova; 2. Radnički — Beograd 18 bodova; 3. Split — Split 17 bodova; 4. NSK — Novi Sad, 15 bodova; 5. Proleter — Zrenjanin 14 bodova (koš-razlika 683:680); 6. Olimpija — Ljubljana 14 bodova (koš-razlika 801:877); 7. Branik — Maribor 10 bodova; 8. Lokomotiva — Zagreb 0 bodova.

MAČEVALAČKI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Na prvenstvu su mogli učestvovati svi mačevaoci saveznog razreda. Pojedinačno državno prvenstvo u fletetu za žene i maču i sablj za muškarce održano je 16. maja u Mariboru. Prvaci države su: u fletetu za žene Vera Marković (Crvena zvezda — Beograd); u maču i sablj za muškarce Aleksandar Vasin (Jugoslavija — Beograd). Državno prvenstvo u fletetu za muškarce održano je 16. maja u Mariboru. Prvak je Jure Baumgarten (Odred — Ljubljana).

Na ekipnom prvenstvu mogu učestvovati svi prijavljeni klubovi. Ekipno prvenstvo u fletetu i maču za muškarce održano je 3 i 4. maja u Beogradu. U obe discipline prvak je Crvena zvezda — Beograd.

Ekipno prvenstvo u fletetu za žene i sablj za muškarce održano je 14. decembra u Zagrebu. U obe discipline prvak je Mladost — Zagreb.

ODBOJKAŠKI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Državno prvenstvo za muškarce je održano po liga sistemu. Prolećni deo prvenstva se igrao od 12. aprila do 1. juna, a jesenji od 20. juna do 13. avgusta. Iz lige ispada poslednji klub, a umesto njega u ligu ulazi pobednik sa turnira prvaka republika.

Plasman: 1. Jugoslavija — Beograd 24 boda; 2. Mladost — Zagreb 20 bodova (set-razlika 35:19; poen — količnik 1,202); 3. Železničar — Beograd 20 bodova (set-razlika 35:19; poen — količnik 1,205); 4. Crvena zvezda — Beograd 18 bodova; 5. Partizan — Beograd 10 bodova; 6. Partizan — Novo Mesto 8 bodova; 7. Branik — Maribor 6 bodova (set-razlika 17:34); 8. Maglić — Bački Maglić 6 bodova (set-razlika 16:34).

Državno prvenstvo za žene je održano po liga sistemu. Prolećni deo prvenstva se igrao od 12. aprila do 1. juna, a jesenji od 21. juna do 3. avgusta. Iz lige ispada poslednji klub, a umesto njega u ligu ulazi pobednik sa turnira prvaka republika.

Plasman: 1. Partizan — Beograd 22 boda; 2. Crvena zvezda — Beograd 18 bodova; 3. Lokomotiva — Zagreb 14 bodova; 4. Branik — Maribor 10 bodova (set-razlika 24:27); 5. Mladost — Zagreb 10 bodova (set-razlika 22:26); 6. Poštar — Beograd 8 bodova; 7. Ljubljana — Ljubljana 2 boda. Olimpija — Ljubljana je posle VI kola prolećnog dela istupila iz lige te su joj svi rezultati brisani.

PLIVAČKI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Plivanje

Na prvenstvu su mogli učestvovati svi članovi I i II razreda.

Pojedinačno državno prvenstvo održano je od 12. do 14. septembra u Splitu.

Državni prvaci u muškoj konkurenciji su: 100 m slobodnim stilom Janez Kočmur (Triglav — Kranj) 57,8 sek.; 400 m slobodnim stilom Saša Košnik (Triglav — Kranj) 4:48,0 min.; 1.500 m slobodnim stilom Slobodan Kičović (Primorac — Kotor) 19:21,0 min.; 100 m leđno Mihovil Dorčić (Primorje — Rijeka) 1:07,0 min.; 200 m prsno Dušan Pandur (Mornar — Split) 2:46,6 min.; 200 m leptir Boris Volčanšek (Mladost — Zagreb) 2:32,8 min.; 4×100 mešovito Primorje — Rijeka 4:34,3 min.; 4×200 slobodno Triglav — Kranj 9:07,4 min.

Državni prvaci u ženskoj konkurenciji su: 100 m slobodnim stilom Hilda Zeier (Jug — Dubrovnik) 1:08,0 min.; 400 m slobodnim stilom Hilda Zeier (Jug — Dubrovnik) 5:24,2 min.; 100 m leđno Natalija Bajković (Jadran — Hercegovina) 1:18,4 min.; 200 m prsno Gordana Matekalo (Partizan — Beograd) 3:04,0 min.; 100 m leptir Zagorka Golubin (Jadran — Hercegovina) 1:24,4 min.; 4×100 m mešovito Jadran — Hercegovina 5:30,0 min.; 4×100 m slobodno Jug — Dubrovnik 4:58,0 min.

Ekipno prvenstvo se ne održava posebno, već se zbir bodova pojedina računava za ekipni plasman.

Ekipni prvak u muškoj i ženskoj konkurenciji je Mornar — Split.

¹ Zbog predaje utakmice oduzet 1 bod.

Skokovi u vodu

Na prvenstvu su mogli učestvovati svi članovi.

Pojedinačno državno prvenstvo u skokovima u vodu održano je 23 i 24. avgusta u Ljubljani.

Državni prvaci su: daska 3 m Marko Porenta (Ilirija — Ljubljana) 136,10 bodova; toranj 10 m Jože Dobrin (Ilirija — Ljubljana) 117,07 bodova; daska 3 m za žene Blanka Ibriks (Naprijed — Zagreb) 109,07 bodova; toranj 5 m ili 10 m Zlata Rebernjak (Naprijed — Zagreb) 50,19 bodova.

Ekipno prvenstvo se ne održava posebno, već se zbir bodova pojedina računava za ekipni plasman.

Ekipni prvak je ŽPK — Ljubljana.

Vaterpolo

Prvenstvo I razreda igra se po liga sistemu u dva dela: prolećnom i jesenjem. Utakmice su igrane od 18. jula do 4. avgusta i od 16. do 30. septembra.

Plasman: 1. Jadran — Hercegovina 18 bodova; 2. Jadran — Split 13 bodova; 3. Mladost — Zagreb 11 bodova; 4. Jug — Dubrovnik 8 bodova; 5. Mornar — Split 6 bodova; 6. Primorje — Rijeka 4 boda.

RAGBI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Državno prvenstvo održano je po turnirskom sistemu od 29. oktobra do 2. novembra u Beogradu. Zemunu i Pančevu. Na prvenstvu su učestvovali prvak zagrebačkog potsaveza i tri prvoplasirane ekipe beogradskog potsaveza.

Plasman: 1. Mladost — Zagreb 4 boda (gol-razlika 33:17); 2. Jedinstvo — Pančevo 4 boda (gol-razlika 51:31); 3. Partizan — Beograd 4 boda (gol-razlika 22:29); 4. Zmaj — Zemun 0 bodova.

RUKOMETNI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Državno prvenstvo za muškarce je održano po liga sistemu. Jesenji deo prvenstva se igrao od 14. septembra do 27. oktobra 1957, a prolećni od 13. aprila do 7. juna 1958. Iz lige ispada poslednji klub, a umesto njega u ligu ulazi pobednik sa turnira, koji se igra u dve zone: istočnoj — u kojoj učestvuju prvaci Srbije, Makedonije i Crne Gore i drugoplasirani Hrvatske i zapadnoj — u kojoj učestvuju prvaci Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine i drugoplasirani Srbije. Pobednici grupa u međusobnom susretu rešavaju ko će ući u ligu.

Plasman u ligi je sledeći: 1. Partizan — Bjelovar 20 bodova; 2. Crvena zvezda — Beograd 18 bodova; 3. Zagreb — Zagreb 15 bodova; 4. Mladost — Zagreb 14 bodova; 5. Borac — Banja Luka 13 bodova; 6. Mlada Bosna — Sarajevo 11 bodova (gol-razlika 202:198); 7. Partizan — Leskovac 11 bodova (gol-razlika 173:180); 8. Dinamo — Pančevo 10 bodova.

Državno prvenstvo za žene je održano po liga sistemu. Jesenji deo prvenstva se igrao od 14. septembra do 27. oktobra 1957, a prolećni od 20. aprila do 15. juna 1958. Iz lige ispada poslednji klub, a umesto njega u ligu ulazi pobednik sa turnira prvaka republika.

Plasman: 1. Lokomotiva — Virovitica 22 boda; 2. Spartak — Subotica 20 bodova (gol-razlika 96:45); 3. Lokomotiva — Zagreb 20 bodova (gol-razlika 78:50); 4. Vojvodina — Novi Sad 10 bodova; 5. Grafičar — Osijek 8 bodova; 6. Železničar — Beograd 4 boda; 7. Slavonka — Nova Gradiška 2 boda. Branik — Maribor je posle četvrtog kola jesenjeg dela otkazao učešće u ligi i sve utakmice su mu poništene.

Državno prvenstvo za muškarce u velikom rukometu je održano po liga sistemu. Jesenji deo prvenstva se igrao od 15. septembra do 27. oktobra 1957, a prolećni od 13. aprila do 18. maja 1958. U 1958. liga je ukinuta.

Plasman: 1. Bosna — Sarajevo 18 bodova (gol-razlika 158:106); 2. Železničar — Beograd 18 bodova (gol-razlika 148:116); 3. Železničar — Niš 16 bodova; 4. Dinamo — Pančevo 13 bodova; 5. Lokomotiva — Zagreb 11 bodova; 6. Radnički — Valjevo 5 bodova; 7. Rudar — Trbovlje 5 bodova.

Takmičenje za Kup Jugoslavije održano je po kup sistemu (tj. tim koji izgubi utakmicu nema pravo da se dalje takmiči), a parovi za svako kolo su izvlačeni žrebom. U takmičenju su mogle učestvovati sve prijavljene ekipe, a članovi liga uključivali su se u takmičenje u šesnaestini finala (muškarci) odnosno u osmini finala (žene). U takmičenju je učestvovalo 5.176 ekipa; 3.880 muških i 1.295 ženskih. Finalne utakmice su odigrane 30. novembra u Banjoj Luci (muškarci) i Virovitici (žene). U muškoj konkurenciji kup je osvojio Borac — Banja Luka pobedivši Partizan — Bjelovar sa 2:11, a u ženskoj konkurenciji Lokomotiva — Zagreb pobedivši Lokomotivu — Virovitica sa 4:3.

SAVEZ ZA KLIZANJE I HOKEJ NA LEDU JUGOSLAVIJE

Hokej na ledu

Državno prvenstvo održano je po liga sistemu. Utakmice su igrane od 11. januara do 6. februara. U takmičenju su učestvovala po dva kluba iz Srbije i Slovenije i jedan klub iz Hrvatske.

Plasman: 1. Jesenice — Jesenice 16 bodova; 2. Ljubljana — Ljubljana 10 bodova; 3. Partizan — Beograd 8 bodova; 4. Crvena zvezda — Beograd 4 boda; 5. Zagreb — Zagreb 2 boda.

Hokej na koturaljkama

Državno prvenstvo u hokeju na koturaljkama održano je po liga sistemu.

Plasman: 1. Cement — Pula 6 bodova; 2. Nova Gorica — Nova Gorica 4 boda; 3. Pula — Pula 2 boda.

SAVEZ HOKEJA NA TRAVI JUGOSLAVIJE

Državno prvenstvo za muškarce održano je po turnirskom sistemu od 22 do 25 maja u Zagrebu. Na prvenstvu su učestvovala 4 kluba iz Hrvatske, jer su klubovi iz Srbije diskvalifikovani.

Plasman: 1. Elektrostroj — Zagreb 6 bodova; 2. Jedinstvo — Zagreb 4 boda; 3. Mladost — Zagreb 2 boda; 4. Konkordija — Zagreb 0 bodova.

Državno prvenstvo za žene održano je po turnirskom sistemu od 3 do 5 oktobra u Zagrebu. Na prvenstvu su učestvovala dve prvoplasirane ekipe iz Srbije i Hrvatske.

Plasman: 1. Čukarički — Beograd 5 bodova; 2. Elektrostroj — Zagreb 4 boda; 3. BASK — Beograd 3 boda; 4. Maraton — Zagreb 0 bodova.

SAVEZ KUGLAŠKIH SPORTOVA JUGOSLAVIJE

Kuglanje

Na pojedinačnom prvenstvu po međunarodnom sistemu za žene, održanom 4 i 5 maja u Beogradu, učestvovalo je po 12 predstavnica Srbije, Hrvatske i Slovenije. Državni prvak je Spasenija Vlaškin (DVD Zrenjanin) sa 403 čunja.

Na ekipnom prvenstvu po međunarodnom sistemu za žene, održanom 4 i 5 maja u Beogradu, učestvovalo je osam ekipa iz Hrvatske, šest iz Slovenije i četiri iz Srbije. Svaka ekipa bila je sastavljena od šest takmičarki. Državni prvak je DVD Zrenjanin sa 2.159 čunjeva.

Pojedinačno i ekipno prvenstvo po međunarodnom sistemu za muškarce održano je od 23 do 28 maja u Zagrebu. Na pojedinačnom prvenstvu učestvovalo je 30 predstavnika Hrvatske, 25 Slovenije, 20 Srbije i 15 predstavnika Bosne i Hercegovine, a u ekipnom prvenstvu osam ekipa iz Hrvatske, šest iz Slovenije, četiri iz Srbije i dve iz Bosne i Hercegovine.

Državni prvak je Duje Smoljanović (Grmošćica — Zagreb) sa 911 čunjeva, a ekipni Grmošćica — Zagreb sa 5.515 čunjeva (prosek 852,5 čunja).

Kuglanje na ledu

Prvenstvo u kuglanju na ledu — pojedinačno i ekipno — održano je 16 februara u Jesenicama uz učešće ekipa iz Slovenije.

Državni prvak je Edo Drobniak (Jesenice), a ekipni Bled I.

Bočanje

Ekipno državno prvenstvo u četvorkama održano je 27 jula na Rijeci. Državni prvak je Polje — Ljubljana.

Prvenstvo u parovima održano je 17 avgusta na Rijeci. Državni prvak je Žaba — Ljubljana.

Pojedinačno prvenstvo održano je 31 avgusta u Sežani. Državni prvak je Grzič (Istra — Poreč).

SAVEZ TEŠKOATLETSKIH SPORTOVA JUGOSLAVIJE

Dizanje tegova

Na pojedinačnom prvenstvu, održanom 16 i 17 avgusta u Novom Sadu, mogli su učestvovati svi takmičari koji su učestvovali na republičkim prvenstvima.

Državni prvaci su: bantam Andrija Malec (Železničar — Sarajevo) 270 kg; perolaka Aleksandar Rušić (NSK — Novi Sad) 257,5 kg; laka Janez Jamšek (ŽTAK — Ljubljana) 292,5 kg; srednja Tine Rozman (ŽTAK — Ljubljana) 330 kg; poluteška Zlatko Milovac (Srem — Sremska Mitrovica) 347,5 kg; srednje teška Jože Colarić (ŽTAK — Ljubljana) 380 kg; teška Janoš Korhec (Spartak — Subotica) 307,5 kg.

Ekipno prvenstvo održano je u okviru troboja predstavnika Srbije, Slovenije i Bosne i Hercegovine 23 novembra u Ljubljani. Prvak države je ŽTAK — Ljubljana sa 1.561 kg, drugi je Partizan — Beograd sa 1.412,5 kg, a treći Železničar — Sarajevo sa 1.403,5 kg.

Džudo

Na pojedinačnom prvenstvu, održanom 19 i 20 aprila u Beogradu, učestvovali su prvaci republika.

Državni prvaci su: laka Zdenko Baršnik (Zagreb); srednja DMITAR Šijan (Zagreb); teška Juraj Đak (Zagreb).

Na takmičenju za naziv apsolutnog prvaka, održanom 30 novembra u Sarajevu, učestvovali su takmičari sa državnog prvenstva. Apsolutni prvak za 1958 je Marjan Maček (Ljubljana).

Rvanje

Na pojedinačnom prvenstvu države u grčko-rimskom stilu, održanom 7 i 8 juna u Beogradu, mogli su učestvovati takmičari na osnovu prijave republičkih saveza.

Državni prvaci su: muva Milan Stojanović (Crvena zvezda — Beograd); bantam Borivoje Vukov (Partizan — Beograd); perolaka Antun Zidar Melentić (Partizan — Beograd); laka Branislav Martinović (Železničar — Beograd); veler Stevan Horvat (Partizan — Beograd); srednja Branislav Simić (Proleter — Zrenjanin); poluteška Petar Cucić (Železničar — Beograd); teška Miroslav Čitaković (Železničar — Beograd).

Ekipni prvak dobijen na osnovu zbira bodova iz pojedinačnog prvenstva je Partizan — Beograd

Pojedinačno prvenstvo države u slobodnom stilu održano je 11 maja u Zagrebu.

Državni prvaci su: muva Josip Vuković (Prvomajska — Zagreb); bantam Milivoj Zganjec (Partizan — Gospić); perolaka Tomislav (Jedinstvo — Zagreb); laka Branko Stiplošek (Komunalac — Zagreb); veler Drago Hamzić (Komunalac — Zagreb); srednja Dušan Devčić (Lokomotiva — Zagreb); poluteška Božidar Ivković (Lokomotiva — Zagreb); teška Pavao Marković (Jedinstvo — Zagreb).

SAVEZ ZA TELESNO VASPITANJE — PARTIZAN JUGOSLAVIJE

Na saveznom državnim prvenstvu u vežbanju na spravama mogu učestvovati takmičari na osnovu prijave republičkih saveza ako su na republičkom prvenstvu postigli za niži razred 90%, a za viši razred i za žene 80% mogućih bodova.

Prvenstvo u vežbanju na spravama za muškarce održano je 10 i 11 maja na Rijeci. Prvo i drugo mesto dele Miro Cerar (Narodni dom — Ljubljana) i Ivan Čaklec (Zagreb I) sa 113,0 ili 94,6% bodova.

Prvenstvo u vežbanju na spravama za žene održano je 10 i 11 maja u Starom Bečeju. Prvak je Tereza Kočiš (Beograd I) sa 74,55 ili 93,2% boda.

SMUČARSKI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Na državnim prvenstvima u klasičnim i alpskim disciplinama mogli su učestvovati svi takmičari I i II razreda (kategorizacija 1956/57) i pobednici republičkih prvenstava, ukoliko nisu članovi I ili II razreda, kao i predstavnici JNA.

Državno prvenstvo u klasičnim disciplinama održano je od 30 januara do februara u Delnicama.

Državni prvaci su: 15 km trčanje Janez Pavčič (Enotnost — Ljubljana) 49,52 min.; 30 km trčanje Zdravko Hlebanja (Partizan — Mojstrana) 1:43,00 čas; 4×10 km trčanje Enotnost — Ljubljana 2:15,34 časa; skokovi Jože Langus (Jesenice — Jesenice) 215,2 bodova; klasična kombinacija Gašpar Kordež (Triglav — Kranj) 451,1 bod; 10 km trčanje za žene Mara Rekar (Partizan — Mojstrana) 40,18 min.; 3×5 km Delnice — Delnice 1:28,41 časa.

Državno prvenstvo u alpskim disciplinama održano je od 1 do 3 marta u Kranjskoj Gori.

Državni prvaci su: slalom Peter Križar (Ljubelj — Ljubelj) 1:59,2 min.; veleslalom Janez Štefe (Ljubelj — Ljubelj) 2:18,0 min.; smuk Ludvig Dornik (Ljubelj — Ljubelj) 2:02,8 min.; trojna kombinacija Ludvig Dornik (Ljubelj — Ljubelj) 3,24 boda; slalom, veleslalom, smuk i trojna kombinacija za žene Slava Zupančič (Triglav — Kranj) 1:47,0 — 1:31,9 — 1:51,1 min. odnosno 0 kaznenih poena.

STONOTENISKI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Na pojedinačnom državnim prvenstvu, održanom od 12 do 15 decembra u Ljubljani, takmičari su učestvovali na osnovu plasmana na republičkim prvenstvima. Prvenstvo je igrano po kup sistemu s tim što su u pojedinačnom takmičenju muškaraca polufinalisti igrali po bod sistemu.

Državni prvaci su: muškarci pojedinačno Vojislav Marković (Partizan — Beograd); muški parovi Josip Vogrin — Željko Hrbud (Gračicar — Zagreb, Mladost — Zagreb); žene pojedinačno Margita Cović (Partizan — Beograd); ženski parovi Ružica Nikolić — Danica Nikolić (Gračicar — Zagreb); mešoviti parovi Ružica Nikolić — Josip Vogrin (Gračicar — Zagreb).

Ekipno prvenstvo za muškarce održano je po liga sistemu. Članom lige klubovi su postali na osnovu plasmana u republičkim prvenstvima i to po sledećem ključu: iz Srbije i Hrvatske po 4 kluba, iz Slovenije 2 kluba i iz Bosne i Hercegovine i Makedonije po 1 klub. Jesenji deo prvenstva se igrao oktobra 1957, a prolećni aprila 1958. Svaka ekipa ima po tri člana, a svaki susret se igra dok jedna ekipa ne postigne pet pobeda.

Plasman: 1. Mladost — Zagreb 44 boda; 2. Partizan — Beograd 40 bodova; 3. Gračicar — Zagreb 34 boda; 4. Ljubljana — Ljubljana 32 boda; 5. Spartak — Subotica 30 bodova; 6. Industrogradnja — Zagreb 20 bodova; 7. Bosna — Sarajevo 18 bodova (set-razlika 57:81); 8. Opatija — Opatija 18 bodova (set-razlika 59:89); 9. Železničar — Beograd 12 bodova; 10. Banat — Zrenjanin 8 bodova; 11. Jesenice — Jesenice 6 bodova; 12. Ljuboten — Tetovo 2 boda.

Ekipno prvenstvo za žene održano je po turnirskom sistemu 18 i 19 januara u Zagrebu. Na prvenstvu su mogle učestvovati sve ekipe koje su učestvovala na republičkim prvenstvima. Svaku ekipu čine dve takmičarke, a svaki susret se igra dok jedna ekipa ne postigne tri pobede.

Plasman: 1. Gračicar — Zagreb 16 bodova; 2. Partizan — Beograd 14 bodova; 3. Triglav — Kranj 12 bodova; 4. Ljubljana — Ljubljana 10 bodova; 5. Spartak — Subotica 8 bodova; 6. Orkan — Dugi Rat 6 bodova; 7. Tekstilac — Zagreb 4 boda; 8. Elektrostroj — Zagreb 2 boda.

ŠAHOVSKI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Na XIII šampionatu FNRI, održanom od 23 februara do 21 marta u Sarajevu, moglo je učestvovati šest prvoplasiranih takmičara sa prošlogodišnjeg prvenstva i po četiri prvoplasirana takmičara sa tri polufinalna turnira, kao i oni takmičari koji su se plasirali za međunarodni turnir i turnir kandidata. Prvo i drugo mesto dele Borislav Ivkov (Slavija — Beograd) i Svetozar Gligorić (Partizan — Beograd) sa 12,5 poena.

Na ženskom šampionatu, održanom od 10 do 28 avgusta u Izoli, učestvovalo je sedam takmičarki iz Srbije, tri iz Hrvatske, dve iz Slovenije i po jedna iz Bosne i Hercegovine i Makedonije. Prvo mesto je osvojila Vera Nedeljković (Crvena zvezda — Beograd) sa 13 poena.

Na ekipnom prvenstvu, održanom od 20 do 26 maja u Vrnjačkoj Banji, koje se igra u okviru lige, učestvovalo je šest prvoplasiranih ekipa sa prošlogodišnjeg prvenstva prve lige i dve prvoplasirane ekipe iz druge lige.

Plasman: 1. Mladost — Zagreb 47,5 poena; 2. Partizan — Beograd 46,5 poena; 3. Slavija — Beograd 44,5 poena; 4—5. Železničar — Maribor i ŠK Ljubljana — Ljubljana po 34,5 poena; 6. ŠK Sarajevo — Sarajevo 27,5 poena; 7. Crvena zvezda — Beograd 24 poena; 8. Valjevski šah klub — Valjevo 22 poena

STRELJAČKI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Na državnom prvenstvu u svim disciplinama mogu učestvovati takmičari koje na osnovu normi odrede republike.

Državno prvenstvo u svim disciplinama održano je od 20 do 28 septembra u Beogradu.

Prvaci po disciplinama su: vojnička puška — »Titova meta« Karlo Mlinarić (Slovenija) 497 krugova; vojnička puška — veteranska meta Petar Cestnik (Srbija) 435 krugova; vojnička puška — brza paljba Karlo Mlinarić (Slovenija) 10/81 krug; puška velikog kalibra slobodnog izbora Josip Čuk (Hrvatska) 1.082 kruga; vojnički pištolj Cvetko Radević (Crna Gora) 502 kruga; malokalibarska puška slobodnog izbora Branislav Lončar (Srbija) 1.132 kruga; malokalibarska puška domaće proizvodnje Petar Cestnik (Srbija) 483 kruga; olimpijski mač Anton Jurjević (Hrvatska) 529 krugova; malokalibarski pištolj Karel Umek (Slovenija) 530 krugova; malokalibarska puška slobodnog izbora za žene Magda Herold (Srbija) 817 krugova; malokalibarska puška domaće proizvodnje za žene Magda Kralj (Slovenija) 489 krugova.

Ekipni prvaci po disciplinama: vojnička puška Slovenija 2.407 krugova; vojnička puška — brza paljba Srbija 49/361 krug; vojnički pištolj Crna Gora 2.364 kruga; malokalibarska puška domaće proizvodnje za žene Srbija 2.233 kruga.

TENISKI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Na pojedinačnom prvenstvu, održanom od 25 do 30 avgusta u Beogradu, mogli su učestvovati svi članovi. Prvenstvo je igrano po kup sistemu s tim što su u pojedinačnom takmičenju muškaraca polufinalisti igrali po bod sistemu.

Državni prvaci su: muškarci pojedinačno Kamilo Keretić (Montažno — Zagreb); muški parovi Predrag Briksi — Bora Jovanović (ZTK — Zagreb); žene pojedinačno Jelena Genčić (Partizan — Beograd); ženski parovi Jelena Genčić — Nikol Ferić (Partizan — Beograd i Montažno — Zagreb).

Ekipno prvenstvo igralo se po turnir sistemu u dve grupe: istočnoj i zapadnoj. U svakoj grupi bila su po četiri kluba, a prvaci grupa su u međusobnom susretu rešavali pitanje prvaka.

U muškoj konkurenciji prvak je Partizan — Beograd (prvak istočne grupe) koji je 28 septembra u Zagrebu pobedio Jugomontažu — Zagreb (prvak zapadne grupe) sa 4:3. U ženskoj konkurenciji prvak je Jugomontaža — Zagreb (prvak zapadne grupe) koja je 6 septembra u Beogradu pobedila Partizana — Beograd (prvak istočne grupe) sa 2:1.

VESLAČKI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Na pojedinačnom prvenstvu države, održanom 24 jula na Bledu, mogli su učestvovati svi prijavljeni takmičari.

Državni prvaci u muškoj konkurenciji su: skif Perica Vlašić (Mornar — Split); dubl skul Lučin — Vlašić (Mornar — Split); dvojac bez kormilara Simunović — Konečni (Mladost — Zagreb); dvojac sa kormilarom Zah — Mart — kormilar Kavazović (Partizan — Beograd); četverac bez kormilara Deronja — Supe — Kukolj — Guberina (Krka — Šibenik); četverac sa kormilarom Vuletić — Plašćar — Ivanković — Čupin — kormilar Butković (Mladost — Zagreb); osmerac Carić — Stefanović — Stošić — Milanković — Djemarija — Petrović — Vrčin — Peričin — kormilar Ećimović (Mornar — Split).

Državni prvaci u ženskoj konkurenciji su: skif Stana Joković (Crvena zvezda — Beograd); dubl skul Berka — Milić (Mladost — Zagreb); četverac sa kormilarom Firc — Vukov — Daraboš — Pokornić — kormilar Mojžiš.

Ekipni plasman izračunava se na osnovu rezultata u pojedinačnim disciplinama.

Ekipni prvak u muškoj konkurenciji je Mornar — Split, a u ženskoj Partizan — Subotica.

VAZDUHOPLOVNI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Jedriličarstvo

Svi letovi u toku godine na zvaničnim takmičenjima bodovali su se i na osnovu postignutih rezultata dobio se državni prvak.

Državni prvak je Mirko Dolinar (Savezni vazduhoplovni centar — Vršac) sa 5 letova i 80.882 boda, a ekipni prvak je AK Beograd — Beograd sa 21 letom koji je izvršilo 7 takmičara i 99.675 bodova.

Modelarstvo

Savezno finalno kup takmičenje vazduhoplovnih modelara održano je od 28 avgusta do 1 septembra u Ljubljani. Prvaci države su: jedrilica A/2 Stevo Paulin (Hrvatska); dizel penjači 2,5 ccm Slobodan Babić (Hrvatska); model na pogon gumom Wakefield Emil Fresl (Hrvatska); brzinski modeli do 2,5 ccm Aleksandar Šćepanović (Srbija).

Padobranstvo

Svi skokovi u toku godine na zvaničnim takmičenjima bodovali su se i na osnovu postignutih rezultata dobio se državni prvak.

Državni prvak je Miša Stojanović (Novi Sad); a ekipni Novi Sad Državni prvak u ženskoj konkurenciji je Nada Iceva (Skopje).

IZVOR:

Dokumentacija Saveza sportova Jugoslavije, Partizana Jugoslavija — Saveza za telesno vaspitanje Streljačkog saveza Jugoslavije, Šahovskog saveza Jugoslavije i Konjičkog saveza Jugoslavije.

O. A.

FERIJALNI SAVEZ JUGOSLAVIJE

Ferijalni savez Jugoslavije je samostalna vaspitna omladinska organizacija za putovanje i odmor, koja okuplja radničku, seosku, srednjoškolsku i studentsku omladinu.

Cilj i zadaci FSJ su formulisani u čl. 9 Statuta.

»Ferijalni savez Jugoslavije ima za cilj:

a) da pruži omladini svestrane mogućnosti da što bolje upozna svoju zemlju i dostignuća u socijalističkoj izgradnji, bogatstva i prirodne lepote, kulturne i istorijske znamenitosti i da je vaspitava u duhu ljubavi prema domovini i njenim revolucionarnim tekovinama;

b) da radi na međusobnom upoznavanju i zbližavanju omladine iz svih krajeva naše zemlje;

c) da radi na organizovanju putovanja i osniva prihvatanje stanice i domove;

d) da razvija izletništvo i u tu svrhu obezbeđuje potrebne terene i objekte;

e) da organizuje letovališta i zimovnike za odmor svojih članova;

f) da vaspitava kod svojih članova pozitivne osobine — drugarstvo, skromnost, ljubav prema radu, disciplinu, urednost, pravilan odnos prema starijima, samoinicijativu, smisao za društveni rad i samoupravljanje, smelost, štednju i slično.«

Ferijalni savez u predratnoj Jugoslaviji (osnovan 1919) okupljao je srednjoškolsku i studentsku omladinu kao i nastavnike i školske lekare. On je 1937—1938 imao 282 družine sa 20.196 članova.¹ Ferijalni savez je imao stalna letovališta u Beogradu, na Bledu, u Ljubljani, Splitu, Dubrovniku, Svetom Stefanu i Miočići.

Pravilnikom Ferijalnog saveza iz 1935 (Pravilnik je potpisao ministar prosvete — S.N. Br. 6653 od 23.II.1935) ograničena je samostalnost organizacija Ferijalnog saveza.²

Ferijalni savez Jugoslavije osnovan je 20 oktobra 1952. On je tada okupio jedan deo srednjoškolske i studentske omladine kao i izvestan broj prosvetnih radnika i lekara. Novim Statutom dočeljenim na I Redovnoj skupštini, 31 oktobra 1954, predviđeno je da FSJ okuplja i radničku i seosku omladinu, a da prosvetni radnici, lekari i drugi budu članovi FSJ samo ukoliko su izabrani u odbor družine ili u neko drugo rukovodstvo FSJ.

ČLANSTVO I ORGANIZACIJE FSJ

Član FSJ može biti svaki omladinac i omladinka od 14 do 25 godina starosti (redovni studenti i preko 25 godina starosti). Ostala lica, starija od 25 godina, mogu biti redovni članovi ukoliko su birana u odbor družine ili u neko od rukovodstava FSJ.

Osnovna organizacija je *družina*, koja se formira u preduzeću, školi, na fakultetu, u ustanovi, na selu ili u naselju. Ona ima najmanje 10 članova. Radom družine rukovodi odbor, a rad družina objedinjavaju i usmeravaju opštinski, sreski, glavni i centralni odbor, koji se biraju na skupštinama iz redova članova FSJ.

U 1954 FSJ je okupljao oko 40.000 članova, a u 1958 — 82.201 člana. Broj članova je rastao iz godine u godinu u skladu s povećanjem materijalnih sredstava organizacije (tabela 1).

¹ Poslovni izveštaj Upravnog odbora FS za 1937—1938 školsku godinu objavljen u časopisu »Naša domovina«, br. 8—9 za 1938.

² U ovom pravilniku propisane su, naprimer, i sledeće odredbe: »Podružine stoje pod neposrednim nadzorom školske vlasti, odnosno nadzornog nastavnika... Pretprednika i potprednika Oblasnog upravnog odbora postavlja g. Ministar prosvete... Vrhovno vođstvo Saveza je Upravni odbor Ferijalnog saveza, a postavlja ga g. Ministar prosvete za period od dve školske godine.«

TABELA 1 — ČLANOVI I ORGANIZACIJE FSJ

Godina	Broj članova	Broj družina
1954	40.000*	800*
1955	57.503	1.142
1956	69.279	1.363
1957	77.346	1.650
1958	82.201	1.790

* Broj članova i družina je zaokružen, jer je iskazan na osnovu izveštaja organizacija. Od 1955 članstvo se evidentira na osnovu uplaćene članarine i prodaje članskih markica.

Podaci: Dokumentacija Centralnog odbora FSJ.

U početku je FSJ okupljao samo srednjoškolsku i studentsku omladinu. Od 1955 FSJ okuplja i radničku i seosku omladinu. U 1959 svi srezovi, sem u Makarskoj i Kutini, imaju osnovne organizacije i sreske odbore FSJ. Teritorijalno i po strukturi znatno je proširen broj organizacija i članstva (tabela 2).

TABELA 2 — STRUKTURA I ORGANIZACIJA ČLANSTVA FSJ U 1958

	Broj družina	Broj članova
U srednjim školama	595	28.869
U školama i domovima učenika u privredi	151	5.779
Na fakultetima	58	13.541
U fabrikama i preduzećima	429	18.786
U ustanovama	185	9.407
U selima	43	3.759
Ostalih	329	2.060
Ukupno	1.790	82.201

Podaci: Dokumentacija Centralnog odbora FSJ.

AKTIVNOST FSJ

FSJ pomaže članovima da što korisnije i pod što povoljnijim uslovima provedu slobodno vreme, nedeljni i godišnji odmor. To se ostvaruje putem izleta, putovanja, zborova, letovanja i zimovanja članova FSJ.

Izleti. Najizraženija aktivnost su izleti u bližu i dalju okolinu. FSJ nastoji da zajedno sa organizacijama Turističkog saveza, Planinarskog saveza i Saveza izvidnika podigne podesne objekte u blizini velikih gradova i industrijskih centara, koji bi omogućili češće i brojnije izlete i potpunije korišćenje nedeljnog odmora članova.

Dosad je FSJ organizovao veći broj izleta: u 1956 — 2.412 izleta sa 35.835 učesnika, u 1957 — 3.870 izleta sa 51.280 učesnika a u 1958 — 4.035 izleta sa 73.960 učesnika-članova FSJ.

Zborovi. Zborovi koje organizuje FSJ su tematski obično vezani za najvažnije događaje ili mesta iz naše istorije, iz našeg privrednog razvitka ili za određene turističke elemente (upoznavanje pojedinih krajeva, prirodnih lepota i sl.). Po obimu i nosiocima aktivnosti održavaju se savezni, republički, sreski i gradski zborovi. Od svog osnivanja do kraja 1958 FSJ je organizovao 102 zbora sa ukupno 57.510 učesnika.

Pored saveznih, najvažniji zborovi bili su: 1953 — u Ostrožnu (500 učesnika), Mladenovcu (500),³ Leskovcu (300); 1954 — u Beogradu (500); 1955 — na Tjentištu (150), u Beogradu (200), Beogradu (400), Kragujevcu (300); 1956 — u Postoljini (2.000), Baru (600), Vlasini (800), Jajcu (300), Čortanovcima (1.000), Ohridu (200), Kragujevcu (200), Arandelovcu (250), Beogradu (400); 1957 — u Čapljini (2.500), Bogutovačkoj Banji (1.500), Petrovcu kod Skopja (2.000), na Kosmaju (400), Kalniku (250), u Topuskom (1.500), u Ohridu (260), Leskovcu (300), Kraljevcu (350), Sofaliji kod Prištine (250), Kragujevcu (100); 1958 — 48 zborova u znaku priprema za Treći zbor (28.500), u Zrenjaninu (300), Bačkoj Topoli (350), Vukovaru (250), Saraju kod Skopja (300), Batinskoj Skeli (400).

Dosada su organizovana tri savezna zbor. Prvi zbor FSJ, održan u Zagrebu (10—16 septembar 1956), bio je namenjen upoznavanju omladine s dostignućima u privrednom razvitku zemlje. Na ovom zboru učestvovalo je više od 5.000 članova FSJ. Pored Zagrebačkog velesajma, učesnici zbora su

* U zagradama je naveden broj učesnika.

razgledali grad i njegove znamenitosti, učestvovali na raznim sportskim i kulturnim priredbama, logorskim vatrama i zabavama. Svi učesnici bili su smešteni u logoru.

Drugi savezni zbor FSJ, održan u Beogradu (24—25 maj 1957), bio je povezan s proslavom Dana mladosti. Na zboru je učestvovalo preko 2.000 članova, koji su prisustvovali velikoj sportskoj priredbi prilikom predaje štafete mladosti drugu Titu na Stadionu JNA. Učesnici iz unutrašnjosti (oko 500) bili su smešteni kod članova FSJ iz Beograda, koji su ih kao svoje goste upoznali sa gradom i životom u njemu.

Treći zbor FSJ održan je na Sutjesci (1—6 jul 1958). Na ovom zboru učestvovalo je 2.500 članova. U pripremama za ovaj zbor održano je u srezovima i pojedinim oblastima 48 zborova i sletova sa 28.500 učesnika.

Najznačajniji su zborovi u Košutnjaku — Beograd (250), zatim u Trebinju (350), Zrenjaninu (1.500), na Igmanu (150), u Jablanici (600). Pored zborova i sletova u toku priprema za treći zbor FSJ na kojima su formirane brigade članova radi organizovanja aktivnosti i delatnosti, održano je i 426 izleta, partizanskih marševa i pohoda. 214 susreta s narodnim herojima i drugim preživelim borbama Narodnooslobodilačkog rata i 1.200 drugarskih i zabavnih večeri, kao i veliki broj sastanaka desetina, četa, odreda i brigada na kojima se proučavala maršruta ili se pripremao kulturno-zabavni i sportski program.

Putovanja. Razni vidovi putovanja postaju sve češći oblici aktivnosti članova FSJ (tabela 3).

TABELA 3 — PREGLED PUTOVANJA OD 1954 DO 1958

Godina	Broj grupa	Broj učesnika
1954	563	10.200
1955	976	18.362
1956	1.894	37.299
1957	1.805	42.392
1958	2.202	37.833

Podaci: Dokumentacija Centralnog odbora FSJ.

Svako putovanje je vezano za određeni cilj, pa se u skladu s tim određuje maršruta i vreme zadržavanja na putu. Za putovanja se koriste razna saobraćajna sredstva, bicikl i splav, a ponekad se putuje autostopom ili pešice. Poseban vid ove aktivnosti su pohodi, koji su obično vezani za događaje iz Narodnooslobodilačke borbe i Socijalističke revolucije i kreću se tragom pojedinih partizanskih jedinica. Putovanje članova FSJ olakšano je povlasticama (u vremenu od 15 juna do 30 septembra grupe preko 5 članova FSJ imaju u železničkom, pomorskom i rečnom saobraćaju popust od 75%, a van tog vremena od 50%) i postojanjem prihvatnih stanica (članovi plaćaju u njima prenočište od 50 do 150 din. po osobi). U 1958 bilo je 57 prihvatnih stanica, koje su raspolagale sa 2.674 ležaja (u Srbiji: Arandelovac, Beograd, Čačak, Kraljevo, Niš, Novi Sad, Peć, Prizren, Priština, Smederevo, Subotica, Sabac, Valjevo, Vrnjačka Banja, Zaječar, Zrenjanin; u Hrvatskoj: Dubrovnik, Cavtat, Kupari, Rijeka, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb; u Sloveniji: Bled, Koper, Kočevje, Kranj, Ljubljana, Maribor, Novo Mesto, Piran. Postojna; u Bosni i Hercegovini: Banja Luka, Bihać, Drvar, Jajce, Mostar, Sarajevo, Zenica, Zvornik; u Makedoniji: Berovo, Bitola, Đevdelija, Gostivar, Kumanovo, Ohrid, Skopje, Strumica, Štip, Tetovo, Titov Veles; u Crnoj Gori: Hercegnovi, Kotor, Nikšić, Titograd. Preko cele godine ili u najvećem delu godine rade prihvatne stanice — Arandelovac, Bled, Dubrovnik, Kraljevo, Niš, Novi Sad, Peć, Priština, Rijeka, Split, Zadar, Zaječar. Kao stalna prihvatilišta mogu se koristiti i sledeća letovališta: Bar, Ohrid, Palić, Plitvice, Srednji Vrh i Ulcinj. Ostale prihvatne stanice nalaze se uglavnom u dačkim domovima, internatima ili u školama i otvorene su za članove FSJ samo u toku letnjih meseci).

FSJ nastoji da organizuje putovanja omladine u toku cele godine. Stoga se u poslednje dve godine sva sredstva kojima raspolaže FSJ koriste u prvom redu za izgradnju prihvatnih stanica u velikim gradovima i industrijskim centrima.

Letovališta. U 1958 FSJ je imao 34 stalna letovališta sa 4.525 ležaja. Pored toga, bilo je 12 privremenih letovališta sa 699 ležaja. Letovališta FSJ nalaze se u Baru, Baškim Vodama,

Biogradu n/M (3 letovališta), Budvi (2), Cavtatu, Dojranu, Hercegnovom, Kaštel-Gomilici, Kaštel-Lukšiću (2), Korčuli, Krku, Kuparima, Lescu, Makarskoj, Mavrovu, Medveji, Milni, Ohridu (3), Ovčar Banji, Omišu, Paliću, Petrovcu n/M, na Plitvicama, u Podgori, Puli, Prčnju, Segetu, Srednjem Vrh, Strugi, Tijesnom, Trpnju, Tučepima, Ulcinju, Vignju, Vlasini (2).

Letovališta su otvorena za sve članove FSJ. Ovo najbolje prikazuju tabele 4 i 5.

TABELA 4 — KORISNICI LETOVA LIŠTA ORGANIZACIJA FSJ IZ HRVATSKE U 1958

Letovalište	K o r i s n i c i					Ukupno
	Studenti	Đaci	Radnici	Seljaci	Ostali	
Zadar	1.324	1.500	308	34	307	3.473
Plitvice	491	1.322	400	97	218	2.528
Viganj	53	253	167	11	24	508
Seget	52	295	113	35	62	557
Korčula	118	285	74	22	111	610
Trpanj (O-sijek)	—	308	352	176	44	880
Trpanj (Sveuč. odb. Zagreb)	402	120	16	—	29	567
Ukupno	2.440	4.083	1.430	375	795	9.123
Ukupno u %	27	44	16	4	9	100

Podaci: Dokumentacija Centralnog odbora FSJ.

TABELA 5 — KORISNICI LETOVA LIŠTA ORGANIZACIJA FSJ IZ HRVATSKE PREMA REPUBLIČKOJ PRIPADNOSTI U 1958

Letovalište	Srbija	Hrvatska	Slo-venija	Bosna i Hercego- vina	Makedo- nija	Crna Gora
Zadar	939	1.324	825	196	158	51
Plitvice	1.098	923	87	361	51	8
Viganj	109	298	9	61	3	28
Seget	29	489	2	14	20	—
Korčula	73	459	69	—	9	—
Trpanj (Osijek)	220	484	44	71	26	35
Trpanj (Sveuč. odb. Zagreb)	180	294	54	25	6	8
Ukupno	2.648	4.271	1.090	728	273	130

Podaci: Dokumentacija Centralnog odbora FSJ.

U letovalištima FSJ omladina provodi aktivan odmor. Letovališta su opremljena rekvizitima za sportsku i kulturno-zabavnu delatnost (čamcima, loptama i igralištima, razgla- snim stanicama, televizorima itd.). Članovi FSJ koji borave u letovalištu organizuju drugarske večeri, logorske vatre, sportska takmičenja, izložbe itd. Uređivanje logora, održa- vanje higijene, pomoć prilikom spremanja i podele hrane i sl. organizuje se na bazi samoaktivnosti i samoposluživanja. Tako svaki korisnik doprinosi radu letovališta.

Letovalište ima upravu izabranu za celu sezonu, u koju se biraju takođe i članovi FSJ iz pojedinih smena korisnika. Uprava polaže račun članovima-korisnicima letovališta o poslovanju i utrošku sredstava.

Boravak u letovalištima traje po 15 dana za svakog člana FSJ. Cena dnevnog pansiona se kreće od 200 do 350 din.

TABELA 6 — BROJ LETOVA LIŠTA, KORISNIKA I PANSION DANA

Godina	Letovališta	Korisnika	Pansion dana
1953	24	10.000*	150.000*
1954	43	15.000*	225.000*
1955	49	15.782	236.730
1956	54	20.251	303.765
1957	54	25.345	380.175
1958	46	25.869	387.977

Podaci: Dokumentacija Centralnog odbora FSJ.

* Broj korisnika i pansion dana je približan.

Zimovnici. FSJ organizuje zimovnike u objektima koje zakupljuje od drugih organizacija i ustanova. Od 1953 do 1958 u zimovnicima FSJ boravilo je ukupno 2.700 članova koji su u njima proveli 26.545 pansion dana. U 1954 radili su zimovnici na Kopaoniku i Jahorini (400 članova — 3.100

pansion dana), u 1955 i 1956 organizovani su zimovnici na Crepoljskom, Tari, Perunu, Vlašiću i Bukovici (1.000 članova — 9.700 pansion dana). U 1957 radili su zimovnici na Tari, Javorju i Srednjem Vrh (530 članova — 5.450 pansion dana). U 1958 radilo je 8 zimovnika — na Kozari, Perunu, Bogama, Lisu, Bjelašnici, Tari, Kalniku i Kranjskoj Gori (770 članova — 7.995 pansion dana).

FINANSISKA SREDSTVA FSJ. Organizaciono-administrativni rashodi i deo aktivnosti FSJ finansiraju se iz prihoda od upisnine (20 din.) i članarine (240 din. godišnje).

Sredstva za podizanje objekata obezbeđuju se iz Investicionog fonda FSJ⁴ i dotacija organa narodnih vlasti, preduzeća, ustanova i dr.

Izgradnja objekata. Iz sredstava za poboljšanje uslova korišćenja odmora radnih ljudi, FSJ je dobio 332.661.000 din. Većina ovih sredstava zajedno sa sredstvima dobijenim od narodnih odbora, preduzeća i ustanova utrošena su za izgradnju letovališta, koja su pretežno opremljena šatorima. Na drugoj redovnoj skupštini FSJ (18—20 april 1957) ocenjeno je da je stvorena najnužnija materijalna osnova za letovanje članova i da je za putovanje članova najznačajnije da se izgradi mreža prihvatnih stanica koje obezbeđuju članovima prenočište, a eventualno i ishranu. Utvrđena je lista prioriternih prihvatnih stanica — u Beogradu, Hercegovom, Kopru, Kotoru, Ljubljani, Mostaru, Novom Sadu, Nišu, Ohridu, Postojni, Puli, Rijeci, Sarajevu, Skopju, Splitu, Titogradu, Zagrebu i Zenici.

U 1957 sredstva Investicionog fonda FSJ iznosila su 5.931.244 din. Iz ovih sredstava izgrađena je prihvatna

⁴ Centralni odbor FSJ je u 1956 doneo odluku o formiranju Investicionog fonda FSJ. Sredstva ovog fonda formiraju se od doprinosa za investicionu markicu (30 din.) koji plaća svaki član uz članarinu, zatim se u taj fond izdvaja 20% članarine, kao i 2% od ukupnih prihoda letovališta i 3% od ukupnih prihoda prihvatnih stanica FSJ.

stanica u Hercegovom. U 1958 ovaj je fond raspolagao sa 7.169.009 din. koji su uloženi za izgradnju prihvatnih stanica u Skopju. U 1959 izgrađuju se ili se dovršavaju prihvatne stanice u Beogradu, Hercegovom, Peći, Puli, na Rijeci, Sarajevu, Skopju i Zagrebu.

IZDAVAČKA DELATNOST. Centralni odbor FSJ izdaje mesečni list »Ferijalac« u tiražu od 4.000 do 5.000 primeraka, putem koga se organizacije i članovi upoznaju s najvažnijim odlukama rukovodstva, vrši izmena iskustava i potiče aktivnost organizacija. Jedanput godišnje Centralni odbor FSJ izdaje »Adresar letovališta i prihvatnih stanica Ferijalnog saveza Jugoslavije« u oko 20.000 primeraka. »Adresar« sadrži potpun spisak letovališta i prihvatnih stanica i osnovne podatke o njima (adresa, kapacitet, cene, najvažnije informacije o načinu rezervacije itd.). Centralni odbor FSJ povremeno izdaje Bilten, u kome se štampaju materijali skupština, pravilnici, uputstva, vesti iz organizacija i sl.

MEĐUNARODNE VEZE. FSJ održava kontakt sa Međunarodnom federacijom omladinskih domova (International Youth Hostel Federation), koja obuhvata preko 50 nacionalnih organizacija. FSJ nije član ove Federacije, iako su predstavnici FSJ učestvovali na godišnjim konferencijama Federacije kao posmatrači, a izveštaji Centralnog odbora FSJ objavljuvani u materijalima Federacije.

FSJ je dosada uputio studiske grupe u Francusku, Norvešku, Holandiju i Poljsku, koje su se upoznale sa iskustvima iz rada sličnih organizacija u tim zemljama. U toku 1958 g. 23 grupe članova FSJ (450 učesnika) boravile su u više evropskih zemalja. Gotovo celokupna aktivnost FSJ usmerena je na razvijanje putovanja i letovanja u našoj zemlji, pa se samo ograničen broj grupa šalje u inostranstvo.

G. C.

IV TURNIR KANDIDATA ZA SVETSKO PRVENSTVO U ŠAHU

U organizaciji Šahovskog saveza Jugoslavije od 6 septembra do 30 oktobra 1959 igran je u Jugoslaviji IV Turnir kandidata za svetsko prvenstvo u šahu.¹

¹ Među mnogim krupnim i značajnim šahovskim priredbama održanim u Jugoslaviji (internacionalni turniri: na Bledu 1931, u Beogradu 1952 i 1954, u Zagrebu 1955, zonski turnir FIDE 1954 u Portorožu, kao i IX Olimpijada u Dubrovniku 1950) IV Turnir kandidata za svetsko prvenstvo u šahu zauzima, po jačini učesnika i značaju, prvo mesto, jer je okupio šahovske velemaistre sveta koji pretenduju na titulu svetskog prvaka u šahu.

Značaj IV Turnira kandidata za svetsko prvenstvo u šahu posebno je u tome što se održavao u sklopu sistema takmičenja za prvenstvo sveta u šahu koji je propisala Međunarodna šahovska federacija (FIDE), na osnovu koga pobednik Turnira stiče pravo da igra meč sa svetskim prvakom za titulu prvaka sveta u šahu. Sistem takmičenja za prvenstvo sveta u šahu utvrdila je Međunarodna šahovska federacija (FIDE) posle II Svetskog rata na svom XVII Kongresu u Vinterturu 1946.

I Turnir kandidata za svetsko prvenstvo u šahu održan je u Budimpešti 1950 (pobednik Bronštajn — SSSR), II Turnir u Cirihi i Nojhauzu 1953 (pobednik Smislov — SSSR) i III Turnir u Amsterdamu 1956 (pobednik Smislov — SSSR). Sadašnji prvak sveta u šahu je M. Botvink (SSSR).

Na IV Turniru kandidata za svetsko šahovsko prvenstvo učestvovalo je osam velemaistara: bivši svetski prvak u šahu Vasilij Smislov (SSSR), drugoplasirani sa prethodnog III Turnira kandidata Paul Keres (SSSR), najuspešniji igrači sa Međuzonskog turnira u Portorožu: Mihail Talj (SSSR), Svetozar Gligorić (FNRJ), Pal Benke (bez državljanstva), Tigran Petrosjan (SSSR), Robert Fišer (SAD) i Fridrik Olafson (Island).

TABELA IV TURNIRA KANDIDATA ZA SVETSKO PRVENSTVO U ŠAHU

UČESNICI	1	2	3	4	5	6	7	8	POENI	MESTO
¹ M. TALJ	0 0	1 2	1 2	0 1	1 2	1 1	1 1	1 1	20	I
² P. KERES	1 1	0 1	0 2	1 2	1 2	0 1	1 1	1 1	18½	II
³ T. PETROSJAN	1 2	1 2	0 1	1 2	0 2	1 1	1 0	1 2	15½	III
⁴ V. SMISLOV	1 0	0 2	1 2	0 1	0 2	1 2	1 2	1 0	15	IV
⁵ S. GLIGORIĆ	0 1	1 2	1 2	0 1	0 1	0 1	1 2	1 2	12½	V-VI
⁶ R. FIŠER	0 0	1 0	0 0	1 2	1 0	0 1	1 2	1 1	12½	V-VI
⁷ F. OLAFSON	0 0	0 0	0 1	1 2	0 1	1 2	0 0	0 0	10	VII
⁸ P. BENKE	0 0	0 0	1 2	0 0	1 2	0 0	1 1	1 1	8	VIII

IV Turnir kandidata za svetsko prvenstvo u šahu bio je po godinama starosti učesnika znatno »mlađi« od prethodnih. Prosečna starost učesnika na Turniru bila je oko 30 godina. Najmlađi učesnik bio je Robert Fišer (rođen 1943), a najstariji Paul Keres (rođen 1916).

Glavni sudija IV Turnira bio je internacionalni šahovski majstor Hari Golombek (Velika Britanija), internacionalni sudija FIDE.

IV Turnir kandidata za svetsko prven-

stvo u šahu igran je četvorokružno. U toku celog takmičenja učesnici su međusobno igrali po četiri partije. Ukupno je odigrano 28 kola, i po trajanju to je bio jedan od najdužih turnira u istoriji šahovskih takmičenja, zbog čega je nazvan »maratonski« (šahovski turniri obično imaju 15—19 kola).

FINANSIRANJE FIZIČKE KULTURE U 1957 I 1958

Od 1945 do 1957 društvena zajednica je odvajala znatna finansijska sredstva za razvoj fizičke kulture. Međutim, u tom periodu niko nije evidentirao i kontrolisao celokupna sredstva, koja su raznim kanalima pritala organizacijama za fizičku kulturu, a još manje je kontrolisan utrošak tih sredstava. Na osnovu iskustva, pojedinačnih primera i parcijalnih podataka mogu se o tom periodu izvesti samo najopštiji zaključci: uložena sredstva su odigrala značajnu ulogu u snažnom posleratnom razvitku fizičke kulture, naročito njenog takmičarskog dela — sporta; zajednica i pored sve veličine sume nije svojim dotacijama, u prvom redu zbog ograničenosti sredstava i prećih potreba, a delimično i neshvatanja važnosti fizičke kulture, uspevala da pokrije sve veće potrebe ovog sektora društvene delatnosti; ulaganje u fizičku kulturu nije donelo efekat adekvatan veličini sredstava, jer su ona često trošena u necelishodne svrhe, pa čak i rasipana za ciljeve sasvim suprotne osnovnoj politici organizacija za fizičku kulturu.

U finansiranju fizičke kulture u 1957 i 1958 pokazuju se i sve opšte tendencije i karakteristike finansiranja fizičke kulture u ranijim godinama. Osnovna karakteristika ovog sektora društvene delatnosti je i danas takva da on objektivno nije u stanju da deluje i razvija se sopstvenim sredstvima. Zbog toga je neophodno da i dalje bude finansiran. Dotacije zajednice, uprkos konstantnom porastu, nisu ni sada dovoljne da nivo fizičke kulture izjednače sa planiranim i postignutim standardom u drugim oblastima društvenog života kod nas.

Prema globalnom predračunu stručnjaka, prilikom pripremanja materijala za Jugoslovenski kongres fizičke kulture, za skladnije, zadovoljavajuće finansiranje ovog sektora trebalo bi godišnje 8 do 9 milijardi din. ili po stanovniku 382 din. (za fizičko obrazovanje 254 i za investicije 128 din.).

Podaci za 1957 i 1958, međutim, pokazuju da je fizička kultura raspolagala znatno manjim sredstvima. U 1957, naprimer, ukupna raspoloživa suma iznosila je 3.363,861.754 din., tj. 186,5 din. po stanovniku. Od toga je za redovan rad sportskih ustanova, saveza, škola i organizacija utrošeno 2.386,687.564 din. ili po stanovniku 132,5 din. za rad na fizičkom obrazovanju i 977,174.190 din. za izgradnju objekata, tj. 54 din. po stanovniku za investicije, bez školskih. U 1958 situacija je bila približno ista.

PRIHODI I RASHODI ORGANIZACIJA ZA FIZIČKU KULTURU u 1957 i 1958. Globalne cifre prihoda organizacija fizičke kulture koje su organizaciono i poslovno sposobne da same sebi obezbede izvesna sredstva — uglavnom sportskih društava i klubova — pokazuju da one ne obezbeđuju samofinansiranje. Ukupno uzevši sav godišnji prihod tih organizacija pokriva jedva 66% najminimalnijih potreba. One organizacije, čiji su prihodi svedeni samo na članarinu, još su upućenije na pomoć zajednice.

Organizacije fizičke kulture su same ostvarile sledeća sredstva:

U 1957 — od članarine 83,2 miliona din., od takmičenja 621,9 miliona din., od objekata 118 miliona din., od sopstvenih privrednih delatnosti 486,7 miliona din. i od ostalih prihoda 267,5 miliona din., tj. ukupno 1.577,3 miliona din. U 1958 — od članarine 98,4 miliona din., od takmičenja 765,8 miliona din., od objekata 130,3 miliona din., od sopstvene privredne delatnosti 612,5 miliona din., a ostali prihodi iznose 337,5 miliona din., tj. ukupno 1.944,5 miliona din.

Istovremeno rashodi tih organizacija iznosili su: u 1957 — 2.242, a u 1958 — 2.588 miliona din. Rashodi su ustvari još veći, jer u evidenciju nisu unete i neisplaćene obaveze, prenete u narednu godinu.

Prihodi i rashodi pokazuju dalje sve veću disproporciju. U strukturi prihoda, naprimer, članarina ne predstavlja nikakav značajniji faktor: jedan aktivan član plaća godišnje u proseku svega 140 din. članarine, odnosno 10 puta manje od sume koja se na njega troši iz dotacija i pomoći zajednice. U pojedinim granama fizičke kulture taj odnos je još nesrazmerniji. Naprimer, na boksera se troši prosečno 5.836 din., fudbalera 3.143, biciklistu 6.187, veslača 5.095, vežbača u STV Partizan 783, strelca 157 din. itd.

Prihodi od objekata i troškovi njihovog održavanja. Prihodi od objekata ostvareni naplatom njihovog korišćenja za razne priredbe nisu dovoljni ni za održavanje tih objekata. Odlukom Savezne komisije za fizičku kulturu, početkom 1958, da se sredstva poreza na promet, koji se ubire od bruto prihoda sa sportskih takmičenja i priredbi, uplaćuju u korist fonda za održavanje objekata dobijeno je oko 80 do 100 miliona din. više godišnje u ove svrhe, ali to nije bitno izmenilo situaciju. Danas se održava svega 42,19% postojećih objekata. Za održavanje jednog od tih objekata utroši se prosečno godišnje 178.489 din., što za sve iznosi 556,352.500 din. Za jedan kvadratni metar površine troši se u proseku godišnje 15 din. Ako bi se po toj ceni održavali svi postojeći objekti, u toku jedne godine bilo bi potrebno 1.343,029.202 din., tj. 783,555.620 din. više nego što se danas troši.¹

Prihodi od takmičenja i rashodi. Čak ni prihodi sa takmičenja sportskih društava i klubova, koji predstavljaju najveću stavku u primanjima tih organizacija, nisu dovoljni da pokriju ni troškove za pripreme i održavanje tih istih takmičenja. Jedini izuzetak predstavljaju fudbalski klubovi (tabela 1).

TABELA 1 — PRIHODI SA SPORTSKIH TAKMIČENJA U 1957

(U milionima din.)

Grana fizičke kulture	Prihodi	Rashodi
Fudbalski klubovi	513,4	486,2
Ostali sportski klubovi	69,8	180,1
Društva STV Partizan	24,1	60
Streljačke družine	4	9
Planinarska društva	1,8	9,2
Konjički klubovi	8,8	9,7

Podaci: Dokumentacija Saveznog zavoda za fizičku kulturu.

Prihodi sportskih organizacija od takmičenja u poslednje tri godine ukazuju na to da su dohoci sa priredaba u relativno sporom porastu, a troškovi takmičenja rastu (skuplji prevoz, ishrana, rekviziti itd.).

Nedostatak velikih dvorana za održavanje priredbi u zimskom periodu takođe znatno smanjuje prihode sportskih organizacija u zemlji. Jedino se intenzivnije u ove svrhe koristi dvorana »Gospodarskog rastavišča« u Ljubljani. Specijalnih sportskih zimskih dvorana uopšte nema.

DOTACIJE ZA FIZIČKU KULTURU. Izvori neophodnih dodatnih sredstava fizičkoj kulturi ostali su isti kao i ranijih godina: savezni, republički, sreski i opštinski budžeti, preduzeća, sindikalne i druge organizacije. Po nameni, dotacije koje su iz godine u godinu sve veće, shodno mogućnostima zajednice, služe za potrebe fiskulturne delatnosti u školama, za rad i delanje fiskulturnih organizacija i za izgradnju objekata.

Finansiranje fizičke kulture u školama. Dosadašnje finansiranje fizičke kulture u školama kroz budžete nije ni izdaleka obezbeđivalo uslove za normalan rad ovih, po svom statusu i funkciji ustvari osnova za masovno fizičko vaspitanje naroda. Dobrim delom je to bilo zbog neshvatanja uloge fizičke kulture od strane prosvetnih organa i nastavnog kadra. Novom reformom školstva stanje se u tom pogledu znatno popravilo (povećanjem broja obaveznih časova fizičke kulture, broja nastavnika, materijalnih sredstava i usavršavanjem programa nastave fizičke kulture).

¹ Referat o finansiranju fizičke kulture podnet na Jugoslovenskom kongresu za fizičku kulturu 1958.

Finansiranje delatnosti organizacija fizičke kulture. Dotacije za funkcionalne potrebe² organizacija fizičke kulture daju se za izvršenje određenih zadataka, te njihova visina zavisi od vrste zadataka, razvijenosti date organizacije i njenog značaja za fizičku kulturu. Savezni i republički organi vlasti dotiraju savezne i republičke manifestacije, prvenstvena takmičenja, vrhunski sport, održavanje međunarodnih sportskih veza, školovanje stručnih kadrova i druge veće akcije. Ta sredstva raspodeljuju se preko Savezne i republičkih komisija za fizičku kulturu odnosno Saveza sportova i strukovnih sportskih saveza. Pomoć osnovnim organizacijama — društvima i klubovima i lokalnim manifestacijama pružaju, najvećim delom, opštinski i sreski organi uprave, razne privredne, sindikalne i druge organizacije (tabela 2).

TABELA 2 — DOTACIJE U 1957 I 1958 PO GRANAMA FIZIČKE KULTURE I DAVAOCIMA

Grana fizičke kulture	O r g a n i							
	savezni		republički		sreski		opštinski	
	1957	1958	1957	1958	1957	1958	1957	1958
Savez sportova	140	145	97,7	119,7	116,6	96,4	131,5	105,4
STV Partizan	60,7	58	108,3	110,8	115,1	84,9	109,9	85,9
Streljaštvo	15,5	17,4	34,3	39,5	26,4	26,6	15,1	15,8
Planinarstvo	4,3	4,3	25,9	28,1	8,4	11,2	11,2	9,7
Izvidništvo	8	8,7	18,6	21,8	17,7	14,2	12,9	12
Konjički sport	2,8	2,9	6,1	5	3	3,6	1,8	2,9
Zavodi i instituti	47,8	67,9	21,1	32,8	—	—	—	—
Ostalo*	3	41,4	—	22,8	10	34,7	42,1	35,5
Ukupno FNRJ	282,1	345,6	312,0	380,5	297,2	271,6	324,5	267,2

* U koloni »Ostalo« su davanja za posebne manifestacije — radničku sportsku delatnost, šahovske saveze, Olimpijski komitet, časopis »Fizičku kulturu«, školovanje stručnih kadrova i sl.

Podaci: Dokumentacija Saveznog zavoda za fizičku kulturu.

Učešće lokalnih organa u finansiranju fizičke kulture je relativno malo. Dotacije tih organa u 1958 čak su i smanjene u odnosu na 1957. Tako su najviše pogođene osnovne organizacije — društva, klubovi, družine — najvažniji faktori omasovljenja fizičke kulture.

Sredstva data za osnovne organizacije su u nesrazmeri u pogledu vrsta korisnika. Naprimera, u 1957 savezni, republički, sreski i lokalni organi vlasti i ostali davaoci namenili su društvima i klubovima više od 600 miliona din. Od te sume najveći deo je (sa znanjem davalaca ili bez njihovog znanja i namere) otišao u kase fudbalskih klubova — 244,2 miliona din. odnosno 31%; 148,2 miliona din. ili 19% dato je STV Partizanu; 100,6 miliona din. ili 13% planinarskim društvima itd.

Korišćenje saveznih i republičkih dotacija za velike akcije, prvenstva, međunarodne veze i slično nije takođe uvek najsvrsishodnije.

Dotacije za izgradnju objekata fizičke kulture. Vrednost postojećih objekata za fizičku kulturu u Jugoslaviji procenjuje se danas na oko 30 milijardi din. Od toga je 25 milijardi din. investirano u posleratnom periodu, što znači da je za poslednjih 15 godina podignuto preko četiri petine objekata.³

Na jedan objekat dolazi samo 0,76 organizacija ili 64 aktivna člana. Međutim, na jednog stanovnika dolazi svega 1,37 m² sportske površine; na jedan školski objekat dolazi 8,76 škola ili 1.209 učenika; samo 6,32% objekata je do kraja završeno, a 93,68% objekata spada u drugu (16,87%) i treću (76,81%) kategoriju, kojima nedostaju svlačionice, kupatila i drugi sanitarni uređaji, gledališta, ograde i slično.

¹ Pod funkcionalnim potrebama podrazumevaju se sva davanja, sem za investicije.

² Vidi: »Objekti za fizičku kulturu«, »Jugoslovenski pregled«, 1958, str. 273 (11).

I u tom pogledu poseban problem javlja se kod škola, koje se često grade bez igrališta, terena, dvorara, pa i dvorišta. Nije redak slučaj da se školama oduzimaju i postojeća dvorišta za gradnju drugih zgrada.

Struktura postojećih objekata je isto tako dosta nepovoljna. U zemlji ima 2.510 velikih igrališta sa ukupnom površinom od 16,207.771 m² i 3.923 mala igrališta sa 2,876.050 m². (U velika igrališta spadaju uglavnom fudbalski tereni, na kojima se priprema i takmiči mali broj sportista i ekipa, a ostali najčešće nemaju pristupa.)

U 1957 i 1958 pomoć zajednice je bila veća nego ranije.

Društvenim planom za 1957 — 1961 predviđene su u ove svrhe dotacije od 6.700.000.000 din. odnosno 1.340.000.000 din. godišnje. U 1957 dato je 977 miliona din., a u 1958 — 828 miliona din. (tabele 3 i 4).

TABELA 3 — DOTACIJE ZA INVESTICIJE U 1957 I 1958 PO REPUBLIKAMA

Republika	(U milionima din.)	
	1957	1958
Srbija	125,2	100
Hrvatska	407,7	148,1
Slovenija	62,7	130,1
Bosna i Hercegovina	119,1	135,7
Makedonija	23,7	29,3
Crna Gora	14,7	2,7

Podaci: Dokumentacija Saveznog zavoda za fizičku kulturu.

TABELA 4 — DOTACIJE ZA INVESTICIJE U 1957 I 1958 PO VRSTAMA ORGANA KOJI SU IH DALI

Organi	(U milionima din.)	
	1957	1958
Savezni	224	282
Republički	86	106
Sreski	446	228
Opštinski	221	212
FNRJ (ukupno)	977	828

Podaci: Dokumentacija Saveznog zavoda za fizičku kulturu.

Dotacije predviđene Društvenim planom u 1957 i 1958 nisu ostvarene u potpunosti. Sreski i opštinski narodni odbori, kao nosioci izgradnje nisu obezbedili odgovarajuća sredstva. Njihovo učešće u investicijama bilo je sasvim nedovoljno, a i neke organizacije fizičke kulture nisu se dovoljno interesovale i angažovale za ostvarenje investicionog plana, čak ni kada su im sredstva za to stavljena na raspolaganje.

U ovom periodu jedino su savezni organi, koji dotiraju samo objekte opšteg saveznog značaja — naprimera, izgradnju saveznih sportskih centara u Košutnjaku i Makarskoj, stadiona »Tašmajdan« u Beogradu, zimskog plivačkog basena u Zagrebu, studentskih sportskih centara i sl. — izvršili svoje obaveze.

SABIRNA AKCIJA ZA IZGRADNJU OBJEKATA FIZIČKE KULTURE. Tražeći put ka bržoj izgradnji neophodnih sportskih površina, Jugoslovenski kongres za fizičku kulturu odlučio je da se u 1959 organizuje velika sabirna akcija na čitavoj teritoriji FNRJ, s tim da se dobijena sredstva koriste na teritoriji na kojoj su prikupljena.

Rezultat te akcije nadmašio je očekivanja. Postignut je veoma značajan materijalni efekat i pronađen put kojim se i ubuduće mogu vrlo uspešno rešavati problemi materijalne baze. Takođe je važno da se u tome većina narodnih odbora prvi put svojski angažovala.

Sredstva obezbeđena ovom akcijom znatno su nadmašila dosadašnje godišnje iznose za investicije, a više od dva puta dotacije sreskih i opštinskih organa, naprimera u 1958.

Prema još nepotpunim podacima, u sabirnoj akciji su obezbeđena sredstva u vrednosti od 947,317.122 din. (tabele 5 i 6).

TABELA 5 – REZULTATI SABIRNE AKCIJE PO REPUBLIKAMA*

Republika	Iznos (U milionima din.)
Srbija	242
Hrvatska	273,2
Slovenija	140,6
Bosna i Hercegovina	219,6
Makedonija	62
Crna Gora	10

* Nedostaju podaci iz 10 srezova.

Spješifikacija prema vrsti prikupljenih sredstava je sledeća:

U novcu	605,350.409 din.
U materijalu	170,739.662 „
U radnoj snazi i uslugama	171,227.051 „

Prikupljena sredstva u sabirnoj akciji zratno će doprineti proširenju materijalne baze za razvoj fizičke kulture.

TABELA 6 – PRIKUPLJENA SREDSTVA PREMA IZVORU
(U milionima din.)

Davaoci	Iznos
Privredna preduzeća	435,6
Narodni odbori	149,9
Organizacije za fizičku kulturu	37,8
Druge organizacije	98
Takse i doprinosi	81,6
Prilozi građana	76,9
Ostalo	67,6

Podaci: Dokumentacija Saveznog zavoda za fizičku kulturu.

IZVOR: Dokumentacija Saveznog zavoda za fizičku kulturu, brošura »Statistički podaci o fizičkoj kulturi u Jugoslaviji« i materijali Jugoslovenskog kongresa za fizičku kulturu.

M. S.

JUGOSLOVENSKI SPORTSKI REKORDI U 1959

U 1959 postignuto je 39 novih¹ rekorda, što ukazuje na stalan razvoj i uspon jugoslovenskog vrhunskog sporta.

Disciplina	Rezultat	Mesto gde je postignut rekord	Rekorder	Klupska pripadnost	
ATLETIKA					
Trčanja			Muški		
200 m	21,6	Bukurešt	Šnajder Viktor	Mladost	Zagreb
300 m	34,2	Zagreb	Šnajder Viktor	Mladost	Zagreb
200 m prepone	24,3	Beograd	Kovač Đani	ASK	Split
400 m prepone	53,3	Beograd	Kovač Đani	ASK	Split
400×300×200×100 m	1:55,9	Beograd	(Šnajder Viktor, Knafl Berislav, Tomljenović Tomislav, Miler Branko)	Mladost	Zagreb
Skok motkom	4,42	Aleksandrija	Lešek Roman	Kladivar	Celje
Troskok	15,30	Atina	Jocić Radoslav	Partizan	Beograd
Bacanje diska	54,11	Mostar	Radošević Dako	Sarajevo	Sarajevo
Bacanje koplja	75,34	Krakov	Miletić Božidar	Partizan	Beograd
Petoboj	3.093 b	Zagreb	Kovač Đani	ASK	Split
Desetboj	6.954 b	Bukurešt	Brodnik Jože	Kladivar	Celje
Trčanja			Žene		
200 m	24,8	Varaždin	Šikovec Olga	Kladivar	Celje
400 m	57,4	Bukurešt	Slamnik Ančka	Kladivar	Celje
600 m	1:33,5	Beograd	Rajkov Milica	Crvena zvezda	Beograd
80 m prepone	10,9	Ljubljana	Stamejčić Draga	Olimpija	Ljubljana
4 x 100 m	47,4	Bukurešt	(Babović Milka, Simić Nada, Lubej Anica, Šikovec Olga)	Reprezentacija FNRJ	
4 x 200 m	1:45,4	Beograd	(Čede Nuša, Slamnik Ančka, Silan Tea, Šikovec Olga)	Kladivar	Celje
3 x 800 m	7:12,3	Celje	(Gašparut Anica, Belaj Amalija, Slamnik Ančka)	Kladivar	Celje
DIZANJE TEGOVA					
Perolaka			Muški		
Trzaj	87,5	Pančevo	Soleša Zdravko	Dinamo	Pančevo
Izbacivanje	105,5	Ljubljana	Juretić Jože	ŽTAK	Ljubljana
Srednja					
Olimpiski triatlon	342,5	Ljubljana	Perge Ivan	Srem	Sremska Mitrovica
Izvlačenje	103,0	Ljubljana	Perge Ivan	Srem	Sremska Mitrovica
Izbacivanje	134,0	Ljubljana	Perge Ivan	Srem	Sremska Mitrovica
Teška					
Olimpiski triatlon	372,5	Ljubljana	Colarić Jože	ŽTAK	Ljubljana
Izvlačenje	120,0	Ljubljana	Colarić Jože	ŽTAK	Ljubljana
Trzaj	110,0	Ljubljana	Colarić Jože	ŽTAK	Ljubljana
Izbacivanje	142,0	Ljubljana	Colarić Jože	ŽTAK	Ljubljana

¹ Vidi: »Jugoslovenski rekordi«, »Jugoslovenski pregled«, 1958, str. 463 (17).

Disciplina	Rezultat	Mesto gde je postignut rekord	Rekorder	Klupska pripadnost
KUGLANJE				
Ekipno 6 x 200	5.304 čunja	Bautzen	Muški:	
			(Smiljanović Duje, Martelanc Lado, Stare Rajko, Grom Leon, Buneta Mate, Steržaj Miro)	
			Reprezentacija FNRJ	
PLIVANJE				
Slobodni stil				
200 m	2:09,1	Hercegnovi	Muški:	
400 m	4:42,4	Split	Kičović Solbodan	Primorac Kotor
			Brinovec Vlado	Triglav Kranj
Leđno:				
200 m	2:29,8	Split	Dorčić Mihovil	Primorje Rijeka
Štafeta slobodnog stila				
4 x 100 m	4:00,4	Split	(Barišić Aleksandar, Pantić Boris, Pirc Borut, Nardeli Toni)	Jadran Split
Mešovita štafeta				
4 x 100 m	4:30,3	Mantova	(Dorčić Mihovil, Pelc Janez, Nikin Stevan, Kocmur Janez)	Reprezentacija FNRJ
Leđno				
100 m	1:17,6	Split	Bajković Natalija	Jadran Hercegnovi
STRELJAŠTVO				
Pojedinačno				
Tri stava	1.140	Beograd	Muški	
Klešaći	383	Beograd	Lončar Branislav	
Stojeći	365	Beograd	Lončar Branislav	
			Lončar Branislav	
			Srbije	
Vojnička puška				
Ekipno tri stava	2.000	Sarajevo	(Stojanović 508, Živanović 506, Grozdanović 504, Lončar 482)	
			Srbije	
Pojedinačno				
Klešaći	179	Sarajevo	Stojanović Miroslav	Srbije
Malokalibarska puška slobodnog izbora				
Pojedinačno	841	Sarajevo	Herold Magda	Srbije

IZVOR: Dokumentacija Saveznog zavoda za fizičku kulturu.

O. A.